

Nr 198.

Godkänd i första kammaren den 8 juni 1916.

Godkänd i andra kammaren den 8 juni 1916.

*Riksdagens skrivelse till Konungen, angående regleringen av
utgifter för kapitalökning i avseende å statens järnvägar.*

(Statsutskottets utlåtanden nr 16, 22, 67 och 118.)

Till Konungen.

1:o). I den till riksdagen den 14 januari 1916 avlåtna propositionen angående statsverkets tillstånd och behov har Eders Kungl. Maj:t under titel »utgifter för kapitalökning, statens affärsverksamhet» beträffande statens järnvägar föreslagit riksdagen att till utförande av nya byggnader och anläggningar vid statens trafikerade järnvägar för år 1917 anvisa ett belopp av 6,127,800 kronor, därav 3,127,800 kronor att utgå av låne-medel, med rätt för Eders Kungl. Maj:t att förskottsvis redan under år 1916 av tillgängliga medel utanordna ett belopp av 1,500,000 kronor.

Det av Eders Kungl. Maj:t äskade anslaget är avsett att fördelas sålunda:

husbyggnader: boställshus	kronor	475,000
övriga husbyggnader	»	159,300
spåranordningar: utdragsspår	»	143,900
mötesplatser	»	124,800
ökning av mätesspår längd	»	65,000
övriga spåranordningar	»	136,900
vägportsanläggningar	»	250,000

telegraf- och telefonanläggningar	kronor	180,900	
elektriska belysningsanläggningar	»	100,000	
anordningar för beredande av ökad upplags- plats för stenkol i importhamnar och å bränslestationer samt förbättrad kolemot- tagning i importhamnarna	»	357,000	
diverse anläggningar	»	503,200	
större arbeten	»	1,435,000	
växel- och signalsäkerhetsanläggningar	»	800,000	
diverse arbeten (mindre och oförutsedda)	»	800,000	
redan beslutade arbeten: Örebro centralverk- stad	»	100,000	
bro över Öre älv	»	550,000	6,181,000
Avgår återbördade anslagsmedel			53,200
			<hr/>
			Summa kronor 6,127,800

Under rubriken »husbyggnader, boställshus» har Eders Kungl. Maj:t bland annat äskat ett belopp av 280,000 kronor för inköp av fastigheten Mästersamuelsgatan 70 i Stockholm. Detta förslag har av järnvägsstyrelsen motiverats med önskvärdheten av att i omedelbar närhet av centralstationen bereda bostäder åt viss personal, för vilken skyndsamt inställelse vid stationen allt som oftast påfordras. Ehuru väl riksdagen icke funnit fördelarna av berörda anordning utgöra tillräckligt skäl för inköp av fastigheten, har riksdagen dock med avseende fäst därpå, att fastighetens läge möjliggör, att densamma med fördel kan användas för framtida lokalutvidgning för statens järnvägars behov eller för andra järnvägsändamål, funnit sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts ifrågasvarande förslag.

Vad angår den under »övriga husbyggnader» föreslagna påbyggnaden av godsmagasinet i Jönköping, för vilket ändamål begärts ett belopp av 10,000 kronor, har riksdagen förvissat sig om att anordningen i fråga kan nyttiggöras vid den ombyggnad av Jönköpings bangård, som enligt vad av statsrådsprotokollet inhämtas är avsedd att äga rum inom en nära framtid. Motsvarande är förhållandet beträffande det under rubriken »spårordningar» upptagna anslagsäskandet å 29,200 kronor för anordnande av ett utdragsspår vid Hallsberg liksom i avseende å de under rubriken »diverse anläggningar» upptagna anslagsbeloppen å tillsammans 48,100 kronor för uppförande av vattentorn samt kolgivningsbrygga m. m. vid sistnämnda station.

Förslaget om anordnande av håll- och mötesplats vid Tväråbäck för en beräknad kostnad av 30,800 kronor har riksdagen med hänsyn till angelägenheten därav, att tågmöten utan olägenhet kunna anordnas å ifrågavarande plats, ansett sig böra antaga. Framställningen om beredande av medel, 31,000 kronor, för anordnande av frilastspår vid Arlövs station, har riksdagen, vid det förhållandet att godsbangården är avsedd att bibehållas vid en framtida omläggning av persontrafiksanordningarna vid stationen, jämväl funnit sig böra bifalla.

Vidkommande anslagsäskandet för anordnande av skenfria vägkorsningar inhämtas av statsrådsprotokollet, att järnvägsstyrelsen år 1913 beräknat, att för borttagande av förefintliga plankorsningar vid statens järnvägar skulle erfordras ett belopp av 10,500,000 kronor, varav på staten skulle falla 7,336,500 kronor. Enligt järnvägsstyrelsens till grund för det nu gjorda anslagsäskandet liggande framställning förefinnes för närvarande trängande behov av anläggningar av ifrågavarande slag tillsammans betingande en kostnad av 400,000 kronor. Vad angår det nu för ändamålet äskade beloppet, 250,000 kronor, har väl i propositionen ej bestämt angivits, för vilka arbeten beloppet i fråga är avsett, men har riksdagen med hänsyn tagen till de av departementschefen anförda skälen för lämpligheten i nu förevarande avseende av en viss rörelsefrihet för järnvägsstyrelsen, ej ansett sig hava anledning att påyrka ändring i Eders Kungl. Maj:ts förslag.

Under rubriken »diverse anläggningar» har Eders Kungl. Maj:t bland annat för uppförande av en ångcentral vid Kiruna, avsedd för uppvärmning av verkstäder och lokomotivstall, begärt ett anslag av 95,000 kronor. Förslaget har motiverats därmed, att en avsevärd årlig kostnadsbesparing skulle erhållas genom ångcentralens anläggning. Även om denna synpunkt i normala fall är värd allt beaktande, har riksdagen likväl, med hänsyn till såväl den nuvarande ekonomiska situationen och de stora krav, som för andra statsändamål ställas på statskassan, som ock de för närvarande rådande höga materialpriserna, ansett, att med ifrågavarande utgift bör tills vidare anstå.

Bland »större arbeten» har Eders Kungl. Maj:t upptagit ett belopp av 100,000 kronor för utvidgning och ombyggnad av Katrineholms station. Då de ifrågasatta arbetena synts riksdagen vara behövliga och då dessa kunna betraktas såsom ett avslutat helt, vars utförande ej föregriper en påtänkt större ombyggnad av stationen, har riksdagen bifallit Eders Kungl. Maj:ts förslag.

Behovet av den föreslagna ombyggnaden av Bohusbanans viadukt över Sävån, för vars påbörjande äskats ett belopp av 250,000 kronor,

har ej synts riksdagen vara av den tvingande natur, att densamma ej skulle kunna uppskjutas till ett följande år. Vid sådant förhållande och med hänsyn till vad ovan anförts om den ekonomiska situationen samt den höga materialprisnivån har riksdagen ej ansett sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande förslag.

Eders Kungl. Maj:ts övriga framställningar under rubriken »större arbeten» samt vad Eders Kungl. Maj:t eljest föreslagit i fråga om nya byggnader och anläggningar vid de trafikerade järnvägarna hava ej föranlett erinran från riksdagens sida.

Med de av riksdagen vidtagna nedsättningar i anslagskraven, tillhoppa 345,000 kronor, skulle anslaget i sin helhet utgå med ett belopp av 5,782,800 kronor, varav 1,400,000 kronor skulle utanordnas förskottsvis redan under innevarande år.

Riksdagen har alltså till *utförande av nya byggnader och anläggningar vid statens trafikerade järnvägar* för år 1917 anvisat ett belopp av 5,782,800 kronor, med rätt för Eders Kungl. Maj:t att förskottsvis redan under år 1916 av tillgängliga medel utanordna ett belopp av 1,400,000 kronor.

2:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen att för inköp av mark, som erfordras för utvidgning av vissa järnvägsstationer, för år 1917 anvisa ett anslag, att utgå av lånemedel, av 500,000 kronor.

För ifrågavarande ändamål har å 1916 års riksstat anvisats ett belopp av 400,000 kronor. Av inhämtade upplysningar har riksdagen funnit behovet av den äskade anslagsökningen ådagalagt, vadan riksdagen för *inköp av mark, som erfordras för utvidgning av vissa järnvägsstationer*, för år 1917 anvisat ett anslag av 500,000 kronor.

3:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen att höja det för utförande av vissa förändringar av spårsystemet vid Centralstationen i Stockholm jämte därmed sammanhängande arbeten beviljade anslaget med 761,900 kronor till 6,241,900 kronor samt därav för år 1917 anvisa, att utgå av lånemedel, återstående belopet 1,761,900 kronor.

För ifrågavarande ändamål har av 1914 års senare riksdag beviljats ett anslag av 5,480,000 kronor, varav å 1915 och 1916 års riksstat anvisats sammanlagt 4,480,000 kronor. Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning avser i första hand anvisande å 1917 års stat av återstående 1,000,000 kronor. Detta förslag har riksdagen funnit sig böra bifalla. Riksdagen vill emellertid erinra därom, att, enligt vad statsrådsprotokollet ger vid handen, det ursprungliga anslaget av olika anledningar visat sig otillräckligt för utförande av de arbeten, som avsågos med detsamma. Då bristens storlek ännu ej kunnat bestämt uppgivas

och då något förslag om underskottets fyllande ej framlagts, har riksdagen likväl icke för närvarande velat göra något uttalande i förevarande hänseende.

Vad därefter angår det av Eders Kungl. Maj:t äskade tilläggsanslaget för bangårdsombyggnadens fullföljande avser detta dels vissa tillökningar och förbättringar i de förut planerade anordningarna vid Centralstationen och Norra stationen, dels ock vissa utgifter, vilka föranledas av de villkor, som uppställts av Stockholms stad i samband med upplåtelse av viss staden tillhörig, för bangårdsombyggnadens genomförande erforderlig mark.

Kostnaderna för de nya arbetena vid Centralstationen fördela sig sålunda:

ny persontunnel	kronor 139,000: —	
ändringar i norra flygeln av Centralstationen	» 75,000: —	
ökad plattformsyta	» 6,000: —	
» plattformstakyta	» 144,000: —	364,000: —
12 % tillägg, omkring	» 44,000: —	
	<hr/>	Summa kronor 408,000: —

Anläggningen av persontunneln åsyftar att möjliggöra spårfrött tillträde till samtliga för den södergående persontrafiken använda tågspår. Med hänsyn till den avsevärda tid, som torde komma att förflyta, innan Centralstationen kan bliva definitivt ombyggd, håller riksdagen det väl ej för osannolikt, att förhållandena vid stationen kunna nödvändigöra beslut om anläggande av en tunnel i angivet syfte, även om visshet skulle saknas, att anläggningen kan tillgodogöras vid en mera genomgripande förändring av bangårdsförhållandena i Stockholm. Såsom av statsrådsprotokollet framgår, har emellertid Eders Kungl. Maj:t, sedan järnvägsstyrelsen under nästlidet år avgivit nytt förslag till förändrade bangårdsanordningar för Stockholm, tillsatt en särskild kommission för granskning av berörda förslag. Resultatet av denna kommissions arbete läser, av statsrådsprotokollet att döma, vara att förvänta inom en tämligen snar framtid. Under sådana förhållanden och då det givetvis är önskligt, att de arbeten, varom nu är fråga, i möjligaste mån anknytas till den slutliga gestaltningen av bangårdsanordningarna, har riksdagen ansett, att med beslut rörande tunnelanläggningen för närvarande bör anstå.

Till tunnelanläggningen ansluta sig de ifrågasatta ändringarna i norra flygeln av Centralstationshuset. Om tunneln ej kommer till stånd, behöva fördenskill ej heller dessa förändringar utföras.

I och för genomförande av vissa förändringar i den tidigare tänkta dispositionen av tågspåren samt för vidtagande av förbättringar för trafikens tillgodoseende har en utflyttning av plattformar och plattformstak föreslagits. I samband härmed har ifrågasatts att utföra en förlängning av vissa plattformstak i syfte att bereda trafikanterna bättre skydd. Mot vad i nu berörda hänseenden föreslagits, har riksdagen ej haft något att erinra.

Därest medel för tunnelanläggningen och ändringarna i Centralstationshuset för närvarande ej beviljas, komma kostnaderna för nya arbeten vid själva Centralstationen att begränsas till de för ökningen av plattforms- och plattformstakytor beräknade 150,000 kronor jämte kristidstillägg, som efter den i propositionen använda beräkningsgrunden skulle uppgå till 18,000 kronor. Den sammanlagda kostnaden för arbetena vid Centralstationen skulle alltså uppgå till 168,000 kronor mot av Eders Kungl. Maj:t begärda 408,000 kronor.

De med det nya anslaget avsedda arbetena vid Norra stationen utgöras dels av stensättning av lastgatorna vid stationen — vilka enligt den plan, som låg till grund för det ursprungliga anslaget, skulle makadambeläggas — och dels av omändring av de vid stationen befintliga verkstads- och gasverksbyggnaderna till stallar för växellokomotiv. Vad den förstnämnda frågan angår, har riksdagen ej funnit det nödvändigt att nu taga ställning till densamma. Av statsrådsprotokollet inhämtas, att frågan om sättet för verkställandet av ombyggnaden av godsmagasinen vid Norra stationen möjligen kommer att föreläggas 1917 års riksdag för förnyad prövning. Under sådana förhållanden synes det ej lämpligt att nu fatta beslut rörande lastgatornas utförande. På grund härav kan det av Eders Kungl. Maj:t äskade tilläggsanslaget minskas med 112,000 kronor. Vidkommande därefter omändringen av verkstads- och gasverksbyggnaderna, varför kostnaden beräknats till 168,000 kronor, har riksdagen väl funnit det anmärkningsvärt, att vid den ursprungliga ombyggnadsplanens upprättande hänsyn ej tagits till nödvändigheten av att bereda ersättning för de lokomotivstallar, vilka komma att borttagas vid ombyggnaden av Norra stationen. Då emellertid nya stallplatser måste beredas och då det nu framlagda förslaget till synes anvisar den mest ändamålsenliga lösningen av frågan, har riksdagen funnit sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning.

Beträffande slutligen det i tilläggsanslaget ingående beloppet 73,900 kronor, avseende arbeten och ersättningar, som stå i samband med den från Stockholms stad gjorda markupplåtelsen, har riksdagen ej funnit anledning till erinran mot beloppets anvisande.

Med de av riksdagen gjorda inskränkningarna i Eders Kungl. Maj:ts äskanden, skulle tilläggsanslaget komma att nedsättas från av Eders Kungl. Maj:t begärda 761,900 kronor till 409,900 kronor.

Riksdagen har sålunda beslutat höja det för utförande av *vissa förändringar av spårsystemet vid Centralstationen i Stockholm jämte därmed sammanhängande arbeten* beviljade anslaget med 409,900 kronor till 5,889,900 kronor samt därav för år 1917 anvisat återstående beloppet 1,409,900 kronor.

4:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen att för fullbordande av utläggning av ytterligare ett järnvägsspår mellan Göteborg och Alingsås och utförande av därmed sammanhängande arbeten för år 1917 bevilja ett anslag, att utgå av lånemedel, av 2,900,000 kronor med rätt för Eders Kungl. Maj:t att förskottsvis redan under år 1916 av tillgängliga medel utanordna 2,400,000 kronor.

På därom av Eders Kungl. Maj:t gjord framställning beslöt riksdagen år 1911 att för utläggning av ytterligare ett järnvägsspår mellan Göteborg och Alingsås och utförande av därmed sammanhängande arbeten bevilja ett anslag av 5,100,000 kronor samt därav för år 1912 anvisa ett belopp av 650,000 kronor. Därefter har riksdagen för åren 1913—1915 anvisat återstående 4,450,000 kronor.

Utöver det sålunda anvisade anslaget beräknas emellertid ett belopp av ej mindre än 3,680,000 kronor vara erforderligt för dubbelspårsanläggningens fullbordande. Av sist angivna summa hänför sig ett belopp av 963,000 kronor till det i juni 1913 inträffade jordskredet vid Svartå grindar. På grund av de geologiska undersökningar av terrängen för anläggningen, vilka ägt rum efter inträffandet av berörda ras, hava åtskilliga arbeten för förstärkning av banvallen m. m. vidtagits utöver den ursprungliga planen, vilka arbeten betingat en kostnad av 787,000 kronor. Bortses från sistberörda tvenne belopp, tillsammans uppgående till 1,750,000 kronor, återstår ett beräknat belopp av 1,930,000 kronor, avseende arbeten som från början ingått i planen för anläggningen. Till en del har väl denna merkostnad förorsakats därav att vid arbetets utförande hänsyn tagits till vissa önskemål i fråga om trafiksäkerhetens främjande, som under senare år gjort sig gällande. Den ojämförligt större delen av den kostnadsökning, som innefattas i förenämnda summa om 1,930,000 kronor, har dock sin grund däri att det ursprungliga kostnadsförslaget varit alltför lågt beräknat.

Vad angår sättet för bristens täckande har departemenschefen utgått från att ett belopp av 500,000 kronor skall kunna för ändamålet disponeras av beräknade överskott å anslag för vissa ännu ej avslutade stats-

banebyggnader. Av trafikmedel skulle utgå ett belopp av 280,000 kronor, avseende vissa kostnader i anledning av jordskredet vid Svartå grindar. För återstoden å bristen, 2,900,000 kronor, äskas nu anslag å 1917 års riksstat.

Även om riksdagen ej förbiser, att ifrågavarande dubbelspårsanläggning varit förenad med ovanligt stora vanskligheter och att en avsevärd del av anslagsbristen härrör av förhållanden, som varit svåra att beräkna, måste riksdagen dock anse förekomsten av felkalkyler i den omfattning, som här framträtt, vara i hög grad anmärkningsvärd. Med anledning av vad som i förevarande fall inträffat, får riksdagen kraftigt betona nödvändigheten av, att de kostnadsberäkningar, som läggas till grund för anslagsäskanden, äro utförda på sådant sätt, att de verkligen kunna betraktas såsom tillförlitliga. På grund därav att avsevärd tidrymd stundom kan förflyta mellan tiden för ett arbetes planläggande och dess igångsättande, får riksdagen ock i anslutning till vad departementschefen i sådant avseende anfört framhålla vikten av att före påbörjandet av arbeten, för vilka anslag av riksdagen beviljats, kostnadsberäkningarna ägnas nödig överarbetning.

Under uttalande härav får riksdagen anmäla, att riksdagen för fullbordande av *utläggning av ytterligare ett järnvägsspår mellan Göteborg och Alingsås och utförande av därmed sammanhängande arbeten* för år 1917 beviljat ett anslag av 2,900,000 kronor, med rätt för Eders Kungl. Maj:t att förskottsvis redan under år 1916 av tillgängliga medel utanordna 2,400,000 kronor.

5:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen att för fortsättande av arbetet med utläggande av ytterligare ett järnvägsspår mellan Norrköping och Mjölby för år 1917 anvisa ett belopp, att utgå av lånemedel av 2,000,000 kronor.

Riksdagen har för *fortsättande av arbetet med utläggande av ytterligare ett järnvägsspår mellan Norrköping och Mjölby* för år 1917 anvisat ett belopp av 2,000,000 kronor.

6:o) Såsom riksdagen i särskild skrivelse anmält, har riksdagen beslutat *anläggande av ytterligare ett järnvägsspår mellan Aneby och Sandsjö* för en beräknad kostnad av sammanlagt 4,102,700 kronor samt för påbörjande av nämnda anläggning för år 1917 anvisat ett belopp av 500,000 kronor.

7:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen att för fortsättande av arbetena med ombyggnad av Malmö statsbangård för år 1917 anvisa ett belopp, att utgå av lånemedel, av 1,000,000 kronor med rätt för Eders

Kungl. Maj:t att förskottsvis redan under år 1916 av tillgängliga medel utanordna 500,000 kronor.

Riksdagen, som icke haft något att erinra mot den gjorda framställningen, har för *fortsättande av arbetena med ombyggnad av Malmö statsbangård* för år 1917 anvisat ett belopp av 1,000,000 kronor, med rätt för Eders Kungl. Maj:t att förskottsvis redan under år 1916 av tillgängliga medel utanordna 500,000 kronor.

8:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen att till fullbordande av ombyggnaden av statens järnvägars reparationsverkstäder i Malmö för år 1917 anvisa ett anslag, att utgå av lånemedel, av 400,000 kronor med rätt för Eders Kungl. Maj:t att förskottsvis av tillgängliga medel utanordna detsamma redan under år 1916.

Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande förslag, har riksdagen till *fullbordande av ombyggnaden av statens järnvägars reparationsverkstäder i Malmö* för år 1917 anvisat ett anslag av 400,000 kronor, med rätt för Eders Kungl. Maj:t att förskottsvis av tillgängliga medel utanordna detsamma redan under år 1916.

9:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen att för avslutande av arbetet med ombyggnad och utvidgning av spårsystemet vid bangården i Norrköping för år 1917 anvisa, att utgå av lånemedel, ett belopp av 150,000 kronor.

Riksdagen har för avslutande av arbetet med *ombyggnad och utvidgning av spårsystemet vid bangården i Norrköping* för år 1917 anvisat ett belopp av 150,000 kronor.

10:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen att till fullbordande av statsbanan Ulriksfors—Volgsjön för år 1917 anvisa ett anslag, att utgå av lånemedel, av 500,000 kronor.

Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förslag har riksdagen till *fullbordande av statsbanan Ulriksfors—Volgsjön* för år 1917 anvisat ett anslag av 500,000 kronor.

11:o) Såsom riksdagen i särskild skrivelse för Eders Kungl. Maj:t anmält har riksdagen

dels för *påbörjande av arbetena å bansträckan Volgsjön—Stensele jämte bispår till Malgomajsjön m. m.* för år 1917 anvisat ett belopp av 2,500,000 kronor, med rätt för Eders Kungl. Maj:t att redan under år 1916 låta förskottsvis utav detta belopp av tillgängliga medel utanordna 1,000,000 kronor;

dels för *komplettering av bandelen Gällivare—Porjus* samt *påbörjande av arbetena å bansträckan Porjus—Jokkmokk* för år 1917 anvisat ett belopp av 1,000,000 kronor;

dels till fortsättning av statsbanan Sveg—Brunflo för år 1917 anvisat ett anslag av 3,000,000 kronor;

dels ock för påbörjande av arbetena å statsbanan Sveg—Hede för år 1917 anvisat ett belopp av 500,000 kronor;

12:o) I särskild skrivelse har riksdagen ock anmält,

dels att riksdagen för förvärvande för svenska statens räkning av Mora—Vänerns järnvägsaktiebolag tillhöriga bandelarna Mora—Persberg med bilinjen Brintbodarne—Malung samt Persberg—Kristinehamn och Malung—Limedsforsen jämte en bolaget tillhörig byråbyggnad i Kristinehamn, för år 1917 anvisat ett anslag av 11,275,000 kronor;

dels ock att riksdagen för kompletteringar å banan och förändringsarbeten å dess rullande materiel för år 1917 anvisat ett anslag av 630,000 kronor.

13:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen att till täckande av den brist, som uppkommit å de för Riksgränsbanans elektrifiering beviljade anslag, för år 1917 bevilja ett tilläggsanslag, att utgå av lånemedel, av 650,000 kronor, med rätt för Eders Kungl. Maj:t att redan under år 1916 av tillgängliga medel utanordna beloppet.

För utförande av den nu färdiga elektrifieringen av bandelen Kiruna—Riksgränsen har riksdagen beviljat sammanlagt 8,697,000 kronor, varav 8,597,000 kronor anvisats av 1910 års riksdag samt 100,000 kronor av 1913 års riksdag.

Enligt bemyndigande av Eders Kungl. Maj:t träffade järnvägsstyrelsen i juli 1910 avtal med tvenne enskilda firmor om leverans och montering av den för bandriften erforderliga elektriska utrustningen till Porjus kraftstation samt till omkopplings- och transformatorstationer ävensom överförings- och kontaktledningarna samt de elektriska lokomotiven. Genom järnvägsstyrelsens egen försorg skulle alla erforderliga husbyggnader m. m. utföras.

För täckande av utbetalningar till firmorna utöver vad beräknats för av dessa utförda arbeten, ingår i det nu av Eders Kungl. Maj:t äskade fyllnadsanslaget ett belopp av 212,303 kronor. Denna kostnad hänför sig huvudsakligen till inträffad stegring i koppar- och järnpriser, för vilken firmorna enligt det träffade avtalet berättigats till gottgörelse. Under förutsättning att från järnvägsstyrelsen framfört krav om ersättning för vissa försenade leveranser finnes vara kontraktsevenligt grundat, hava emellertid firmorna att till järnvägsstyrelsen erlægga ett belopp av 242,000 kronor. Enligt den uppgörelse i godo, vars träffande utgör förutsättningen för Eders Kungl. Maj:ts framställning, skulle firmorna befrias från berörda ersättningsskyldighet, varvid de å sin sida skulle ej mindre

avstå från ett av dem tidigare framställt ersättningskrav på 40,700 kronor än även kostnadsfritt leverera reservdelar till anläggningen för ett värde av omkring 100,000 kronor.

Det av firmorna utförda arbetet har av järnvägsstyrelsen intygats vara synnerligen solitt och gott. Utredningen i ärendet har ock givit vid handen, att firmorna å företaget lidit avsevärd förlust. Med avseende fästas härå och med hänsyn tagen till ovissheten om resultatet av en rättegång, har det syntes riksdagen föreligga fullgiltiga skäl att godtaga den preliminärt träffade överenskommelsen. Vid sådant förhållande bör givetvis anslag i enlighet med Eders Kungl. Maj:ts framställning beviljas för ändamålet.

Beträffande åter den brist, som uppkommit å de av järnvägsstyrelsen utförda arbetena, 436,557 kronor, är förklaringen till denna att finna dels — och huvudsakligen — däri, att järnvägsstyrelsen med hänsyn till firmornas driftgaranti måst taga hänsyn till av firmorna efter arbetets påbörjande framförda skärpta fordringar i fråga om husbyggnadernas utförande, dels ock däri att vissa andra kostnader varit för lågt beräknade.

Riksdagen har till tackande av den brist, som uppkommit å de för Riksgränsbanans elektrifiering beviljade anslag, för år 1917 beviljat ett tilläggsanslag av 650,000 kronor, med rätt för Eders Kungl. Maj:t att redan under år 1916 av tillgängliga medel utanordna beloppet.

14:o) Eders Kungl. Maj:ts förslag om beviljande av ett anslag av 15,530,000 kronor för elektrifiering av statsbanelinjen Kiruna—Svartön har, på sätt riksdagen i särskild skrivelse anmält, icke blivit av riksdagen bifallen.

15:o) I särskild skrivelse har riksdagen ock för Eders Kungl. Maj:t anmält sitt beslut att för *anläggande för statens järnvägars räkning av en torvpulverfabrik* vid Hästhagens mosse och för omändring av erforderligt antal lokomotiv för torvpulvereldning för år 1917 anvisa ett anslag av 1,300,000 kronor, med rätt för Eders Kungl. Maj:t att låta förskottsvis under år 1916 av tillgängliga medel utanordna 800,000 kronor.

16:o) Såsom i särskild skrivelse anmälts, har riksdagen vidare för år 1917 till anskaffande av *rullande materiel vid statens järnvägar* beviljat ett anslag av 6,740,000 kronor, med rätt för Eders Kungl. Maj:t att förskottsvis redan under år 1916 av tillgängliga medel utanordna 240,000 kronor.

17:o) Eders Kungl. Maj:t har slutligen föreslagit riksdagen att för år 1917 anvisa dels för nya inventarier vid statens järnvägar ett anslag

av 1,500,000 kronor, dels ock för ökat förlag vid samma järnvägar likaledes ett anslag av 1,500,000 kronor.

För vart och ett av åren 1912—1916 har riksdagen beviljat ett anslag för nya inventarier och ökat förlag vid statens järnvägar å 2,000,000 kronor.

I enlighet med av riksdagen i skrivelse den 28 maj 1915 gjort uttalande har nu en uppdelning i två särskilda anslag, avsedda, det ena för nya inventarier och det andra för ökat förlag, vidtagits. Då behovet av de äskade anslagsbeloppen syns ådagalagt, har riksdagen

dels för *nya inventarier* vid statens järnvägar för år 1917 anvisat ett anslag av 1,500,000 kronor;

dels ock för *ökat förlag* vid samma järnvägar likaledes för år 1917 anvisat ett anslag av 1,500,000 kronor.

Stockholm den 8 juni 1916.

Med undersåtlig vördnad.
